

Kwaliteitscriteria opleidingsscholen Aspirant Opleidingsscholen Samen opleiden van Academische leraren

Versie 28-09-2023

De aspirant Opleidingsschool Samen Opleiden van Academische Leraren is gestart met 7 besturen en 15 opleidingsscholen in 22-23. In 23-24 wordt een besluit genomen over de uitbreiding van het aantal scholen/besturen.

Om te komen tot een goede en transparante procedure zijn kwaliteitscriteria opgesteld voor de deelnemende scholen en besturen. Deze criteria zijn opgesteld naar aanleiding van onderzoek van (Doolaard, e.a., 2018) in samenwerking met de BAB (Beroepsvereniging Academici Basisonderwijs) en verschillende gesprekken tussen vertegenwoordigers vanuit studenten, werkveld en instituten. Daarbij zijn ook inzichten geraadpleegd van het Platform Samen Onderzoeken. De criteria zijn voorgelegd in diverse overleggen: boundary cross café (dd. 6 september '23), platform lerarenopleiders (dd. 26 september '23) en coördinatieteam ALPO (dd. 28 augustus '23).

Kwaliteitsscan Samen opleiden, professionaliseren en onderzoeken

De Aspirant Opleidingsschool heeft vier jaar de tijd om te ontwikkelen tot basiskwaliteit van Samen opleiden, professionaliseren en onderzoeken. In deze periode (2022-2026) wordt er met de partners gewerkt aan een *Kwaliteitskaart Samen academisch opleiden*. Deze scan dient als instrument om de kwaliteit van de opleidingsscholen te monitoren en ontwikkeling te stimuleren.

Op drie aspecten wordt de basiskwaliteit in de opleidingsschool gemonitord:

- De lerende leraar; de lerende leraar is binnen deze Opleidingsschool een collega (in opleiding) die leert en werkt binnen een begeleidings- en beoordelingsstructuur die is afgestemd op de academische leraar en meer specifiek de rol van leerkracht onderwijskundige.
- De leeromgeving; de leeromgeving in de opleidingsschool is ingericht om academische leraren op te leiden en duurzaam te behouden.
- De organisatie; de school heeft een onderzoekende samenwerkingscultuur waarbinnen research-informed werken plaatsvindt.

Procedure voor toelating

Binnen een structuur van audits bezoekt een tweetal auditeuren (BSO en SL) een school van het partnerschap en bespreekt (aan de hand van verzameld materiaal) met BSO en SL van de school hoe zij de criteria terugzien in hun school. De [scan leeromgeving onderzoekscultuur](#) wordt ingevuld en dient als ontwikkelingsgericht document voor eigen leeromgeving.

Scholen nemen deel in een proefperiode van twee jaar. Na de twee jaar wordt in overleg besloten of school definitief deelneemt als opleidingsschool.

Nog in ontwikkeling

Binnen de Opleidingsschool wordt nog gekeken naar professionaliseringsmogelijkheden:

- Leergang research-informerd werken in het basisonderwijs
- Aanvulling schoolopleiderstraining met onderzoeksmodule

Bijlage Kwaliteitscriteria scholen Samen Opleiden van Academische leraren

Voorwaardelijk:

- Bestuur heeft als werkgever beleid op de inzet van academische leraren
- Kwaliteitsscan Samen opleiden opleidingsschool Utrecht Amersfoort: basiskwaliteit is op orde
- Afname (1x per 3 jaar) [Scan Leeromgeving onderzoekscultuur](#) scholen t.b.v. ontwikkelingsgerichte acties

	JA	NEE	ACTIE
De lerende leerkracht-onderwijskundige:			
Wordt begeleid met aandacht voor academische vaardigheden en kritisch denkvermogen.			
Voert (start-)gesprekken (Gesprekskaart Academische leraar) in de driehoek: student, POer en instituut (IOer) (evt. met SOer).			
Kan binnen de leeromgeving meerdere rollen van een academische leraar oefenen, minimaal 3 van onderstaande. Dus zowel de onderwijskundige rol (ontwerpen, onderzoeken, adviseren) als de leerkrachtrol:			
• Datagestuurde werken: Analyseren van toetsgegevens en op basis daarvan het onderwijs ontwerpen (klas, bouw of schoolbreed);			
• Beoordelen van nieuwe lesmethodes en ondersteunen bij het kiezen van nieuwe lesmethodes;			
• Bijdragen aan curriculumherzieningen en leerlijnen;			
• Deelname aan kwaliteitszorg, inhoudelijke werkgroepen of, PLG's;			
• Adviseren en begeleiden bij schoolvernieuwing/onderwijsinnovatie en hiertoe onderdelen van een studiedagen of inhoudelijke vergadering vormgeven;			
• Ontwerpen en uitvoeren van onderzoek op de school.			
Het schoolteam:			
Betrekt ALPO-studenten bij het leveren van een theoretische bijdrage of bij het voorbereiden, uitvoeren of evalueren van interventies als onderdeel van onderwijskundige of pedagogische vraagstukken van de school.			
Creëert een samenwerkingscultuur waarin research-informed werken in het teamleren wordt gestimuleerd.			
Bestaat uit één of meerdere academische leerkrachten.			
Werkt binnen een leer- en evaluatiecultuur aan onderwijsontwikkeling.			
Bestaan één of meerdere expertisegroepen of professionele leergemeenschappen.			
<i>Vierdejaars begeleiding</i>			
• Draagt bij aan het ontwerpen het ontwerp van het afstudeeronderzoek en bijbehorende vraagverheldering.			
• Draagt bij aan het mede ontwerpen en uitvoeren van interventies en maatregelen.			
• Draagt zorg voor goede begeleiding, creëert draagvlak en faciliteert onderzoek binnen de school.			
• Zorgt bij voorkeur voor een begeleider of sparringpartner (school of bestuur) met academische achtergrond.			
De schoolleider:			
Stimuleert onderzoeksmatig en research-informed werken in het schoolteam en maakt dat zichtbaar in de jaarplanning.			
Is rolmodel voor onderwijskundig leiderschap.			
Formuleert met het schoolteam een meerjarige doelstelling voor schoolontwikkeling.			
Werkt samen met externe partners gericht op research-informed werken t.b.v. de organisatiedoelen en draagt bij aan kennisdeling met andere scholen.			

Achtergrondinformatie

Doolaard, S., Dijkema, S., Prins, F., Claessens, L., & Ebbes, R. (2018). Het functioneren van beginnende leerkrachten in hun groep en in de school: verschillen tussen alumni van de academische en de hbo-pabo. GION, Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs, Opvoeding en Ontwikkeling, Rijksuniversiteit Groningen.

Takenpalet

<https://www.poraad.nl/schoolontwikkeling/opleiden-ontwikkelen/takenpalet-faciliteert-gesprek-over-vaardigheden-en-taken>

Platform Samen opleiden

Gesprekskaart academische leraren (Pilotfase)

Werken aan onderwijsverbetering

<https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/leidraad-werken-aan-onderwijsverbetering>

Platform Samen onderzoeken

<https://www.platformsameneronderzoeken.nl/>

<https://www.platformsameneronderzoeken.nl/dossiers/lerende-organisatie/>

<https://www.platformsameneronderzoeken.nl/kennisbank/interventies-ter-versterking-van-de-onderzoekscultuur/>

Katernen Academische leraren

<https://www.platformsameneropleiden.nl/wp-content/uploads/2020/05/PIZ-De-academische-leraar.pdf> (april 2020)

<https://www.platformsameneropleiden.nl/wp-content/uploads/2019/03/Academische-leraren.pdf> (2019)